

Załącznik 2A

dr Renata Bura
Zakład Filologii Czeskiej i Łużyckiej
Instytut Filologii Słowiańskiej
Uniwersytet Jagielloński

AUTOREFERAT

1. Imię i nazwisko

Renata Bura

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej

1997 – magister filologii słowiańskiej w zakresie językoznawstwa czeskiego, dyplom z wyróżnieniem wydany przez Instytut Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego w dniu 26 czerwca 1997 roku na podstawie pracy magisterskiej pt. *Frazeologizmy pochodzenia niemieckiego w języku czeskim. Związki werbalne*.

2001 – doktor nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa, stopień naukowy nadany przez Radę Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego na podstawie rozprawy *Polska, czeska i górnołużycka frazeologia pochodzenia biblijnego a Nowy Testament Jakuba Wujka, Biblia kralicka oraz Nowy Testament Michała Frencla (na materiale czterech Ewangelii)* (promotor rozprawy: prof. dr hab. Teresa Zofia Orłoś).

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

3.1. Uniwersytet Jagielloński

2002–2004 – asystent w Instytucie Filologii Słowiańskiej (Katedra Filologii Czeskiej i Łużyckiej)

od 2004 – adiunkt w Instytucie Filologii Słowiańskiej (Zakład Filologii Czeskiej i Łużyckiej).

3.2. Inne jednostki szkolnictwa wyższego

2004–2008 – Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej / Prywatne Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych „The Top” (zajęcia dydaktyczne, umowa o dzieło).

3.3. Urlopy zdrowotne

Dwa półroczne urlopy dla poratowania zdrowia (w roku akademickim 2010/11 oraz 2012/13).

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz. 595 ze zm.).

4.1. Tytuł osiągnięcia naukowego

monografia *Zapożyczenia czeskie w słowniku Pfula. Terminologia naukowa*, Kraków 2015, Wydawnictwo Lexis, ss. 220, ISBN 978-83-89425-93-5

Recenzent wydawniczy: dr hab. Sonja Wölke

4.2. Omówienie monografii, celu naukowego i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania

Przedłożona rozprawa jest efektem moich zainteresowań badawczych zachodniosłowiańską leksykologią (przede wszystkim zaś czeską, górnołużycką i polską) oraz wzajemnymi wpływami języków zachodniosłowiańskich. Jej celem stało się zwarte, a jednocześnie pełne i jak najszersze ukazanie rozwoju zapożyczeń czeskich, a właściwie terminologii naukowej pochodzenia czeskiego w języku górnołużyckim od połowy XIX wieku aż po czasy współczesne.

Czesko-górnołużyckie kontakty językowe mają długą tradycję, jednak największy wpływ na język górnołużycki miała czeszczyzna w okresie kształtowania się jego normy literackiej, czyli w wieku XIX. Dlatego też za podstawę ekscerpcji materiału przyjęto wydany w 1866 roku *Łužiski serbski słownik* Křesćana Bohuwěra Pfula, odzwierciedlający tworzącą się ujednoliconą górnołużycką normę leksykalną okresu odrodzenia narodowego. Analizą objęte zostały hasła

kwalifikowane przez samego leksykografa jako bohemizmy (łącznie 1494 wyrazy hasłowe), które następnie zostały porównane z materiałem zawartym w późniejszych słownikach górnołużyckich oraz w górnołużyckim korpusie tekstowym HOTKO, stanowiącym niezwykle cenny materiał źródłowy i ważne narzędzie badawcze. W pojedynczych przypadkach korzystano również z innych tekstów źródłowych (np. podręczników).

Niniejsza rozprawa stanowi pierwszą część opracowania zagadnienia rozwoju zapożyczeń czeskich w języku górnołużyckim. Zebrany materiał został bowiem podzielony na terminologię naukową i słownictwo ogólne.

Monografia składa się z trzech części. Pierwsza to obszernie wprowadzenie teoretyczne i metodologiczne. Ze względu na fakt, że granice pomiędzy wyrazami powszechnymi i terminami są nieostre, a słownictwo ogólne i terminologia przenikają się wskutek procesów terminologizacji i determinologizacji, sporo miejsca poświęcono w nim na wyjaśnienie pojęć *termin* i *terminologia* oraz uzasadnienie zakresu jednostek uznanych za terminy. W tej części pracy przedstawiono też przyjętą metodologię badań, a także obszerną charakterystykę analizowanego materiału oraz związane z tym ograniczenia (m.in. niezwykle rzadkie stosowanie przez Pfula kwalifikatorów dziedziny czy brak odpowiedników łacińskich nazw botanicznych i zoologicznych). Ważny element tego rozdziału stanowi opis źródeł, z którymi skonfrontowany został materiał. Jest to ocena najważniejszych górnołużyckich dzieł leksykograficznych (wszystkie dwujęzyczne górnołużycko-niemieckie lub niemiecko-górnołużyckie) pod kątem ich przydatności do przeprowadzonych tu badań. Ponadto w tej części pracy przedstawiono obecną sytuację językową na Łużycach (bilingwizm Łużyczan, spadająca liczba użytkowników języka górnołużyckiego oraz bardzo zróżnicowany stopień znajomości języka literackiego), która ma ogromne znaczenie dla żywotności terminologii w języku górnołużyckim.

W rozdziale drugim poświęconym odrodzeniu narodowemu na Łużycach scharakteryzowano atmosferę historyczną, w jakiej powstawał słownik K. B. Pfula. Przede wszystkim zwrócono uwagę na ogromną rolę Macierzy Łużyckiej, która była pierwszą instytucją kulturalno-naukową koordynującą prace łużyckich działaczy narodowych na rzecz odrodzenia Łużyczan. Znaczenie Macierzy dla utworzenia jednolitego górnołużyckiego języka literackiego oraz powstania słownika jest nie do przecenienia. W tej części pracy dużo miejsca poświęcono również na charakterystykę makro- i mikrostruktury struktury słownika Pfula, a także na ocenę zawartego w nim materiału i recenzję warsztatu leksykograficznego Pfula. Jest to pierwszy tak szczegółowy i obszerny opis tego leksykonu. Ponadto rozdział obejmuje zarys historii wpływów

czeskich w górnolůżyczczyńie oraz znaczenie czechczyzny dla ukształtowania się górnolůżyckiego języka literackiego. Zwrócono tu uwagę na różne sfery oddziaływania czechczyzny na język górnolůżycki. Najczęściej bowiem podkreśla się wpływ języka czechskiego na rozwój górnolůżyckiej leksyki oraz pisownię. Tymczasem czechczyzna istotnie wpłynęła też na zmianę sposobu nominacji i pojawienie się pewnych tendencji słowotwórczych w języku górnolůżyckim (np. w miejscu dawnych konstrukcji dwuwyrzowych będących kalkami niemieckimi pojawiają się derywaty sufiksalne, por. *so wobdźělic* zamiast *dźěl brać* – por. niem. *teilnehmen*).

Trzon pracy stanowi rozdział trzeci, zawierający opracowanie i szczegółową analizę zapożyczeń czechskich w języku górnolůżyckim w zakresie terminologii naukowej. Całość materiału została podzielona na poszczególne grupy tematyczne odnoszące się do dziedzin nauki, np. nazwy botaniczne, terminy anatomiczne i medyczne itp. Zebrane w ramach każdej grupy terminy opracowane zostały pod kątem ich rozwoju na gruncie języka górnolůżyckiego, przy czym punkt ciężkości położony został na ich semantykę. Wyekscerpowane ze słownika Pfula terminy skonfrontowane zostały z materiałem zawartym w najważniejszych (dwujęzycznych) słownikach górnolůżyckich oraz w górnolůżyckim korpusie tekstowym HOTKO, który daje informację o ich żywotności. Uwzględniono przy tym perspektywę ówczesnych użytkowników języka. W tym celu systematycznie sięgano również do historycznych słowników niemieckich oraz do starszych opracowań terminologii fachowej. Szczególny nacisk położono tu na staranną, systematyczną i szczegółową prezentację i dokumentację materiału. Takie podejście pozwoliło w pełni pokazać losy zapożyczeń czechskich w górnolůżyczczyńie i dało częściową odpowiedź na pytanie, dlaczego niektóre zapożyczenia nie utrzymały się w języku. Pomogło także zaprezentować rozwój górnolůżyckiej terminologii naukowej w ogóle (dziś coraz częściej używa się internacjonalizmów, względnie germanizmów).

Każdy podrozdział odnoszący się do dziedziny nauki uzupełniają dwie tabele: tabela obecności danej nazwy lub terminu w źródłach, ilustrująca ich żywotność w języku górnolůżyckim, oraz tzw. tabela orientacyjna terminów, w której pojawia się podstawa czechska danego zapożyczenia, bohemizm w słowniku Pfula oraz termin (względnie terminy) obecnie używany w górnolůżyczczyńie.

W podsumowaniu rozdziału umieszczone zostały wnioski wynikające przede wszystkim z diachronicznego ujęcia materiału. Ponadto odniesiono się do danych statystycznych dotyczących liczby zachowanych zapożyczeń czechskich. Okazuje się, że z 432 terminów (leksemów jest nieco

mniej, ponieważ niektóre z nich zapożyczone zostały w dwóch i więcej znaczeniach) pochodzenia czeskiego zachowały się do dziś 132, czyli 30%. Wynik ten uznać wypada za znaczący i zadawalający. Uwzględnić tu bowiem należy kilka istotnych czynników: a) sytuację języka górnołużyckiego (podział języków łużyckich na dwa języki literackie: górno- i dolnołużycki; języki łużyckie jako mniejszościowe wobec niemieczyny; stały kontakt z językiem niemieckim i dwujęzyczność nosicieli języka górnołużyckiego; mała i ciągle zmniejszająca się liczba użytkowników języka; ograniczenie używania języka do pewnych sytuacji komunikacyjnych: rodzina, szkoła, instytucje łużyckie, kościół, publikacje drukowane); b) fakt, że chodzi tutaj o specyficzny rodzaj słownictwa, jakim jest terminologia naukowa (tu ważne są: internacjonalizacja terminologii; zjawisko mniejszego zakresu zastosowania tego typu leksyki; ograniczenia w przyswajaniu leksyki – w przypadku Łużyczan chodzi o opanowanie dwóch słowników; poziom rozwojowy danej wspólnoty i związane z tym potrzeby terminologiczne – w przypadku Łużyczan potrzeby te zaspokaja język niemiecki).

Dane liczbowe wskazują, że najwięcej utrzymało się nazw geograficznych (13 z 22 zapożyczeń) i zoologicznych (39 z 74 zapożyczeń), tj. odpowiednio 59% i około 53% wszystkich przejętych nazw geograficznych i zoologicznych. Następnie: nazwy geologiczne (9 z 26, czyli około 35%), terminy z zakresu literatury, mitologii, sztuki i architektury (13 z 38, czyli ponad 34%), nazwy botaniczne (20 z 59, czyli około 34%), terminy matematyczne (5 z 19, czyli ponad 26%), terminy z różnych dyscyplin naukowych (6 z 27, czyli ponad 22%), a także terminy lingwistyczne (3 z 14, czyli ponad 21%), anatomiczne i medyczne (10 z 48, czyli ponad 20%) oraz fizyczne i astronomiczne (3 z 15, czyli 20%). W mniejszym stopniu zachowały się nazwy chemiczne (10 z 70, czyli ponad 14%) i terminy filozoficzne (1 z 11, czyli 9%). Nie utrzymał się żaden termin z zakresu prawa. Wiele z zachowanych bohemizmów występuje jako terminy samodzielne, pozostałe jako synonimy innych nazw, np. internacjonalizmów lub germanizmów. Część z nich notowana jest w słownikach jako przestarzałe. Niektóre terminy rejestrują ostatni raz pojedyncze słowniki z lat pięćdziesiątych ubiegłego wieku, co pozwala je uznać również za przestarzałe. Większość zapożyczonych przez Pfula terminów nie jest dziś używana. Fakt ten ma swoje różnorakie przyczyny. Nie zachowały się m.in. terminy zapożyczone jako synonimy istniejących terminów górnołużyckich (np. nazwy botaniczne oraz terminy anatomiczne i medyczne) czy pożyczki, które powstały w języku czeskim w wyniku tendencji purystycznych i miały charakter efemeryczny. Miały one zastąpić internacjonalizmy, ale nie utrzymały się w języku jako wyrazy sztucznie utworzone. Inne terminy zaniknęły wraz z rozwojem danej

dziedziny naukowej, a także w związku powszechnym dziś zjawiskiem internacjonalizacji terminologii. Tabelaryczny przegląd zapożyczeń czeskich w źródłach wyraźnie pokazuje, że cezurę stanowią tu słowniki z początku wieku XX, które w związku z utrzymującymi się tendencjami purystycznymi rejestrują wiele pożyczek czeskich. Sytuacja istotnie zmienia się po drugiej wojnie światowej, kiedy to w większej liczbie zaczynają pojawiać się internacjonalizmy oraz terminy będące kalkami wyrazów niemieckich.

Niniejsza monografia jest ważnym przyczynkiem do mało opracowanego działu językoznawstwa łużyckiego. Do tej pory ukazały się liczne artykuły, w których pojawiają się przykłady zapożyczeń czeskich w okresie odrodzenia narodowego, brak jednak było opracowania monograficznego bohemizmów w języku górnołużyckim. Rozprawa wypełnia lukę zarówno w opisie kształtowania się leksyki dziewiętnastowiecznego, jak również współczesnego górnołużyckiego języka literackiego. Przedstawia bowiem nie tylko losy zapożyczonych z języka czeskiego terminów, ale jednocześnie daje obraz rozwoju terminologii naukowej w języku górnołużyckim w ogóle. Uzyskane tu wyniki badań wykorzystane zostaną przeze mnie jako podstawa porównawcza przy opracowaniu zapożyczonego z czeszczyzny słownictwa ogólnego. Mogą się one okazać wartościowe również dla innych językoznawców zajmujących się rozwojem górnołużyckiego języka literackiego oraz czesko-górnołużyckimi kontaktami językowymi.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych w ujęciu statystycznym i tematycznym

5.1. Ujęcie statystyczne dorobku

Przed doktoratem opublikowałam trzy artykuły, jedną recenzję naukową i sprawozdanie z konferencji. Po obronie pracy doktorskiej wydałam dwie książki i szesnaście artykułów (dwa współautorskie). Jestem współautorką dwóch słowników i skryptu, a także autorką haseł słownikowych. Opublikowałam też cztery recenzje, jedno tłumaczenie, cztery sprawozdania z konferencji oraz dwa teksty wspomnieniowe. Ponadto dwa artykuły zostały przyjęte do druku po pozytywnych recenzjach wydawniczych. Wykaz publikacji w załączniku 2A. Oświadczenie własne o współautorstwie publikacji – załącznik 5.

5.2. Ujęcie tematyczne dorobku

Moje główne zainteresowania badawcze to frazeologia i paremiologia zachodniosłowiańska, a także czeska, górnołużycka i polska leksykologia w ujęciu porównawczym. Zainteresowanie frazeologią pojawiło się wcześniej, bo już podczas semestralnego pobytu na Uniwersytecie Karola w Pradze (w roku akademickim 1992/1993), a ugruntowało je semestralne stypendium na Uniwersytecie Ruprechta-Karola w Heidelbergu (1995/1996). Frazeologiczne zainteresowania oraz znajomość języka czeskiego i niemieckiego zaowocowały pracą magisterską pt. *Frazeologizmy pochodzenia niemieckiego w języku czeskim. Związki werbalne*, napisaną pod kierunkiem naukowym prof. dr hab. Teresy Zofii Orłoś. Frazeologii oraz czesko-niemieckich kontaktów językowych dotyczą również moje pierwsze prace naukowe opublikowane przed doktoratem (zob. załącznik 3A, p. I. 1. i p. I. 2.).

Ten nurt badań kontynuowałam w pracy doktorskiej pisanej również pod kierunkiem prof. Teresy Zofii Orłoś. Tym razem obiektem moich dociekań naukowych stała się zachodniosłowiańska frazeologia biblijna (ze względu na rozmiary pracy ograniczona do materiału czterech Ewangelii). Celem pracy było porównanie zasobu frazeologizmów biblijnych w językach polskim, czeskim i górnołużyckim. Dzięki metodzie porównawczej możliwe było wyodrębnienie cech wspólnych dla wszystkich tych języków oraz wychwycenie cech charakterystycznych dla dwóch języków oraz typowych tylko dla jednego z nich. W związku m.in. z przynależnością do tego samego kręgu kulturowego w zebranych materiale pojawiło się więcej podobieństw niż różnic pomiędzy porównywanymi językami. Istotne różnice pojawiają się natomiast pomiędzy językami polskim i czeskim z jednej strony a językiem górnołużyckim, w którym występuje nieco mniej jednostek frazeologicznych. Zwykle brak odpowiednika górnołużyckiego w sytuacji, gdy dany frazeologizm polski i czeski należy do wyższego stylu. Fakt ten wytłumaczyć można sytuacją języka górnołużyckiego w kontekście bilingwizmu jego użytkowników. W oparciu o rozprawę doktorską powstała książka pt. *Nowy Testament Jakuba Wujka, Biblia kralicka oraz Nowy Testament Michała Frencla* (Kraków 2003). Jej największym walorem jest zebrany (również na podstawie ankiety) i zaprezentowany na tle innych języków zachodniosłowiańskich materiał górnołużycki. Niezwykle pomogły mi w tym stypendium fundacji łużyckiej „Założba za serbski lud” i roczne studia sorabistyczne na Uniwersytecie w Lipsku (1998/1999), dzięki którym mogłam zebrać i opracować nieodstępny w Polsce materiał

oraz przeprowadzić ankietę wśród Łużyczan. Problem górnołużyckiej frazeologii biblijnej omawiam również w innych publikacjach (zob. załącznik 3A, p. I. 3, II.2. – 3 i 4).

W czasie studiów doktoranckich zostałam zaproszona do udziału w projekcie badawczym zaakceptowanym przez KBN MNiSW pt. *Pozorna ekwiwalencja językowa czesko-polska*, a kierowanym przez prof. dr hab. T. Z. Orłós w latach 2000–2002. Tematyka ta nie była mi obca, ponieważ zainteresowałam się nią jeszcze jako studentka studiów magisterskich i w ramach seminarium napisałam recenzję słownika czesko-polskiej homonimii (opublikowana w „*Slavii Occidentalis*” – zob. załącznik 3A, p. 4). Celem projektu było przedstawienie czesko-polskiej pozornej ekwiwalencji językowej na wszystkich poziomach języka, co zostało zrealizowane i zakończyło się publikacją dwóch prac o charakterze słownikowym (zob. załącznik 3A, p. II.3. – 1, 2). Pierwsza z nich doczekała się drugiego poprawionego i uzupełnionego wydania.

Pracy grantowej poświęciłam kilka lat swojej aktywności naukowej. Po zakończeniu bowiem pierwszego grantu rozpoczęłam pracę w kolejnym zespołowym projekcie badawczym pt. *Wielki czesko-polski słownik frazeologiczny* (2003–2006), kierowanym przez prof. T.Z. Orłós. Słownik ukazał się w 2009 roku.

W trakcie pracy nad czesko-polskim słownikiem frazeologicznym na powrót zajęłam się badaniem frazeologii zachodniosłowiańskiej, w tym także oceną opracowań i słowników frazeologicznych (zob. załącznik 3A, p. II.4. – 1, 2, 3). Badania te kontynuuję, rozszerzając je również na zachodniosłowiańską paremiologię (zob. załącznik 3A, p. II.4. – 4). W tym roku włączyłam się w prace nad projektem pt. *Badania nad dziedzictwem językowo-kulturowym utrwalonym w zasobach frazeologicznych i paremiologicznych języka polskiego oraz innych języków słowiańskich*, który powstał na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie, a realizowany jest pod kierunkiem prof. dra hab. Stanisława Koziary.

Moje ostatnie publikacje w tym zakresie dotyczą przede wszystkim górnołużyckiej frazeologii (zob. załącznik 3A, p. II. 2. – 10) i paremiologii, w tym utrwalonego w górnołużyckich przysłowiach autostereotypu Łużyczanina (zob. załącznik 3A, p. II. 2. – 7) i obrazu wiary Łużyczan (zob. załącznik 3A, p. II. 2. – 15). Do druku przyjęty został artykuł *Status społeczny i materialny Łużyczan utrwalony w górnołużyckiej paremiologii* (zob. załącznik 3A, p. III.2).

Z górnołużyckiej paremiologii i frazeologii wyłania się autostereotyp Łużyczanina, który widzi siebie przede wszystkim w pozytywnym świetle, jako człowieka dobrego, uczciwego, oddanego i wiernego, a także gościny i pobożnego. Pozytywny obraz Łużyczanina budowany jest na wyraźnym

stereotypie Niemca traktowanego jako „obcy“, a także symbol ucisku. W samoocenie widać jednak obiektywizm oraz krytyczne podejście do własnych przywar. Wyraźną cechą negatywną Łużyczan, jaka przewija się w zebranych materiale, jest naśladowanie niemieckich wzorców, przejawiające się m. in. w sposobie ubierania oraz używaniu języka niemieckiego.

Podobny obraz Łużyczan przynosi analiza przysłów górnołużyckich opisujących ich status społeczny i materialny. Widać tu wyraźnie, że Łużyczanie jako przedstawiciele mniejszości etnicznej muszą się opierać żywiołowi niemieckiemu. Ważnym składnikiem poczucia tożsamości narodowej jest odrębność językowa, o którą muszą walczyć. Zadania tego nie ułatwiają Łużyczanie, którzy chcąc podnieść swój status społeczny i materialny, używają języka niemieckiego oraz naśladowują niemieckie wzorce. Ponadto Łużyczanie to mniejszość, która należy do niższych warstw społecznych i boleśnie odczuwa nierówności klasowe. Jednakże jest to warstwa świadoma swojej sytuacji i domagająca się praw, o czym świadczą potwierdzone w przysłowia skargi i protesty społeczne. O stosunkach społecznych panujących na wsiach łużyckich w minionych stuleciach możemy się też dowiedzieć z utrwalonego w górnołużyckich przysłowiach obrazu wiary Łużyczan, widzianego przez pryzmat wizji piekła i nieba. Wobec tych dwóch wartości pojmowanych jako dobro i zło wszyscy jesteśmy równi, niezależnie od statusu społecznego. Górnołużyckie przysłowia pokazują, że zasady moralne są jasno określone i jednakowe dla wszystkich ludzi. Jednocześnie Łużyczanin jawi się tu jako człowiek moralnie wrażliwy, kierujący się określonym system wartości.

Ważne pole badawcze w mojej działalności naukowej stanowi rozwój leksyki górnołużyckiej. Blisko sześć lat temu rozpoczęłam badania nad historią górnołużyckiego języka literackiego, przede wszystkim zaś leksyką kształtującej się w XIX wieku górnołużyckiej normy językowej. Skoncentrowałam się na analizie słownictwa dziewiętnastowiecznej prasy górnołużyckiej, a także materiału językowego zawartego w słowniku K.B. Pfuła (1866), odzwierciedlającego tworzącą się, ujednoliconą górnołużycką normę leksykalną okresu odrodzenia (zob. załącznik 3A, p. II. 2. – 8, 9). Wówczas rozpoczęłam też pracę nad monografią dotyczącą zapożyczeń czeskich w języku górnołużyckim, która stanowi niniejsze osiągnięcie naukowe.

Jednocześnie zaczęłam opracowywać zawarte w słowniku propozycje leksykalne Pfuła, ich budowę słowotwórczą, a także żywotność, czyli stosunek użytkowników języka do nowo utworzonych jednostek. Do tej pory poddałam analizie przymiotniki (zob. załącznik 3A, p. II. 2. – 11) i czasowniki (zob. załącznik 3A, p. II. 2. – 13). Na opracowanie czekają rzeczowniki.

Analiza materiału pokazuje, że wiele z zaproponowanych przez Pfula formacji przymiotnikowych i czasownikowych poświadczają słowniki z początków XX wieku. Do dziś zachowało się ich jednak niewiele: 23 ze 115 przymiotników oraz 18 z 68 czasowników.

W ostatnim czasie podjęłam badania nad słowotwórstwem górnołużyckim (zob. załącznik 3A, p. II.2. – 16) i zjawiskiem uniwerbizacji w języku górnołużyckim (zob. załącznik 3A, p. III.1). Pierwsze wyniki analizy przeprowadzonej na materiale zawartym w *Němsko-hornjoserbskim słowniku noweje leksiki* pokazują, że w zakresie słowotwórstwa rzeczownika daje się zauważyć wyraźnie mniejszy udział derywacji sufiksальной na rzecz formacji wielowyrazowych i złożzeń, będących kalkami wyrazów niemieckich. Zjawisko to zdaje się nasilać pod wpływem języka niemieckiego po przewrocie politycznym 1989/90. Choć nadal żywe są tu również procesy uniwebizacyjne, to najczęściej ograniczają się one do kompozycji i (rzadziej) derywacji sufiksальной.

W swoim dorobku mam też kilka innych prac tematycznie rozproszonych, dotyczących języka czeskiego (zob. załącznik 3A, p. II.2. – 1, 12, 14) i górnołużyckiego (zob. załącznik 3A, p. II.2. – 2, 5, 6).

6. Działalność naukowa

6.1. Udział w konferencjach naukowych

W latach 2003–2015 (po obronie doktoratu) wystąpiłam z referatami na siedemnastu międzynarodowych konferencjach w kraju i za granicą: w Niemczech (Budziszyn, dwa razy), na Ukrainie (Lwów), w Rosji (Moskwa) i Czechach (Praga). Ponadto wygłosiłam referat na posiedzeniu Komisji Frazeologicznej (2001). Wykaz konferencji w załączniku 4.

6.2. Udział w pracach organizacyjnych konferencji

Współorganizowałam jedną międzynarodową konferencję naukową (funkcja sekretarza). Jako sekretarz Polskiego Towarzystwa Językoznawczego pomagałam również w organizacji konferencji (zjazdów) Towarzystwa. Wykaz udziału w pracach organizacyjnych konferencji w załączniku 4.

6.3. Udział w projektach naukowych i współpraca międzynarodowa

Brałam udział w dwóch projektach grantowych kierowanych przez prof. Teresę Zofię Orłóś: „Pozorna ekwiwalencja językowa czesko-polska” oraz „Wielki czesko-polski słownik frazeologiczny”. Obecnie uczestniczę w międzynarodowym projekcie „Badania nad dziedzictwem językowo-kulturowym utrwalonym w zasobach frazeologicznych i paremiologicznych języka polskiego oraz innych języków słowiańskich”. Wykaz projektów badawczych w załączniku 4.

6.4. Członkostwo w towarzystwach naukowych

Od 2005 jestem aktywnym członkiem Polskiego Towarzystwa Językoznawczego. W latach 2006–2011 pełniłam funkcję sekretarza Towarzystwa.

7. Działalność dydaktyczno-organizatorska oraz na rzecz popularyzacji nauki

Od początku łączę pracę naukową z obowiązkami dydaktycznymi. Już podczas studiów doktoranckich prowadziłam w Instytucie Filologii Słowiańskiej UJ zajęcia językoznawcze dla studentów bohemistyki oraz kurs języka górnołużyckiego, w którym brali udział nie tylko slawiści, ale również studenci innych kierunków, np. historii czy politologii. Od 2002 roku, czyli od momentu zatrudnienia w IFS UJ prowadzę zajęcia dydaktyczne w pełnym wymiarze etatowym, a niekiedy również ponadwymiarowym. Dotąd prowadziłam zarówno zajęcia językoznawcze dla bohemistów, jak również ćwiczenia ogólnojęzykoznawcze dla slawistów. Ponadto przez wiele lat prowadziłam wspomniany wyżej kurs języka górnołużyckiego, a ostatnio również opcję o Łużycach, a także seminarium licencjackie. Wykaz prowadzonych zajęć dydaktycznych w załączniku 4.

Wypromowałam dziesięciu licencjatów (czworo uzyskało dyplomy z wyróżnieniem). Ponadto zrecenzowałam siedem prac licencjackich i jedenaście magisterskich. Moja praca dydaktyczna jest wysoko oceniana przez studentów w semestralnych anonimowych ankietach oceny kursów prowadzonych na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Jestem również promotorem pomocniczym pracy doktorskiej pani mgr Barbary Szot *Przekład w kontekście – analiza tłumaczeń „Opowieści z Narni” na język polski i czeski z perspektywy kultur docelowych* (promotor główny: dr hab. Maria Papierz, prof. UJ).

Byłam członkiem zespołu, który z myślą o studentach przygotował i opublikował książkę *Czesko-polska pozorna ekwiwalencja językowa. Materiały pomocnicze dla studentów, polskich bohemistów i czeskich polonistów* (2004).

Od początku swojej działalności w IFS UJ biorę aktywny udział w pracach organizacyjnych. Wielokrotnie uczestniczyłam w rekrutacji na studia (2002 – sekretarz, 2003–2005 – ocena prac pisemnych, 2007 – członek komisji egzaminacyjnej) oraz pełniłam funkcję opiekuna naukowego. Ponadto przez kilka lat byłam członkiem komisji egzaminacyjnej z języka czeskiego dla studentów studiów doktoranckich.

W latach 2008–2012 byłam przedstawicielem niesamodzielných pracowników w Radzie Instytutu Filologii Słowiańskiej, a od 1 października 2012 jestem przedstawicielem niesamodzielných pracowników naukowych w Radzie Wydziału Filologicznego.

8. Odbyte staże i kwerendy naukowe

Od początku swojej działalności naukowej wyjeżdżałam na zagraniczne staże i kwerendy naukowe. W ostatnim czasie (lata 2010–2015), ze względu na prowadzone badania, były to pobyty stypendialne w Instytucie Łużyckim w Budziszynie. Łącznie otrzymałam od Instytutu Łużyckiego osiem stypendiów (cztery miesięczne oraz cztery dwutygodniowe).

9. Dodatkowe kwalifikacje

Uzyskanie w 2007 roku kwalifikacji lektora zagranicznego języka polskiego jako obcego (kurs ukończony z wynikiem bardzo dobrym).

10. Otrzymane nagrody

Dwukrotnie otrzymałam nagrodę JM Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego za osiągnięcia naukowe: nagrodę zespołową II stopnia (2004) i nagrodę zespołową III stopnia (2010).

Renata Bero